

Jyri Paretskoi

Metallinetsijät ja Kalevalan arvoitus

Karisto
Helsinki

Sivujen 31–32 runot ovat Kalevalasta (käytetty painos v. 1985, Suuri Suomalainen kirja-kerho). Sivujen 32–33 ja 63–64 runot ovat kirjailijan itsensä kirjoittamia.

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

© Jyri Paretskoi ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025
Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-50285-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

1.

– Heippa Suomi! Oliver sanoi ja vilkutti.

Autolautta lähti satamasta ja loittoni hyljälleen rannasta. Joel, Julle ja Oliver olivat jälleen kerran lähdössä etsimään aarteita maan alta. Tällä kertaa luvassa oli jotain aivan uutta ja ennenkokematonta. He olivat nimittäin matkalla metallinetsintäleirille, joka järjestettiin Virossa.

– Voisi syyslomaa varmasti huonomminkin viettää, Julle sanoi. Hän veti takkinsa hupun päähän, sillä kannella tuuli melkoisesti.

– Mä luin netistä, että Virossa valtio lunastaa harrastaja-arkeologien löydöt markkinahintaan, Joel sanoi. – Ihan vähän aikaa sitten joku löysi viikinkiaikaisen hopearahakätkön. Siinä oli satoja kolikoita.

– Paljonko siitä sai? Oliver kysyi silmät suurina.

– Vähän yli 60 000 euroa, Joel sanoi.

- Vau! - Jos mä saisin 60 000 euroa, mä..., Oliver aloitti, mutta jäi epäröimään.

- No? Julle kysyi. - Mitä sä tekisit sillä rahalla?

- En mä tiedä, Oliver sanoi. - Se olisi niin älytön summa, etten mä edes keksi, mitä mä sillä tekisin.

- Mä ostaisin uuden metallinpaljastimen ja aivan hillittömän tehokkaan supermagneetin, Joel sanoi. - Ja uuden tietokoneen! Ja uuden puhelimen! Ja koiran! Mä kouluttaisin sen etsimään metallia. Sitten se vain nuuskisi paikkoja mun puolesta ja mä tietäisin heti, mistä kaivaa.

- Voiko koiria kouluttaa etsimään metallia? Oliver kysyi epäluuloisena.

- Kyllä kai. Niillähän on tosi tarkka hajuaisti, Joel sanoi.

- Niin, onhan esimerkiksi poliisilla ja tullilla huumekoiria, Julle sanoi. - Ja pommikoiria ja rahakoiria.

- Mä haluan rahakoiran! Oliver innostui. - Mä päästäisin sen vapaaksi, ja sitten se palaisi rahatukon kanssa. Kätevää!

- Tosi kätevää. Entä jos se kävisi pöllimässä naapurin rahat? Julle kysyi.

- Ai niin, Oliver sanoi. - No ehkä mäkin sitten hankkisin metallinetsijäkoiran.

- Se kannattaa kouluttaa etsimään vain hopeaa ja kultaa, Julle sanoi. - Muuten se haistaa maasta kaikki mahdolliset metalliroskat. Niitä löytyy muutenkin ihan tarpeeksi paljon.

Koska tuuli alkoi käydä jo turhankin vilpoinen, he siirtyivät laivan sisälle ja ostivat itselleen kaakaot. Tarkemmin sanoen Jullen isä osti ja tarjosi kaikille. Hän oli lähtenyt mukaan saattamaan Metallinetsijöitä ja katsomaan, että kaikki olisi leirillä varmasti kunnossa. Hänellä oli Tallinnassa vanha ystävä, jota hän nyt pääsisi pitkästä aikaa tapaamaan.

- Toivottavasti teille tulee mukava leiri, Jullen isä sanoi. - Se kuulostaa kyllä kaikin puolin tosi mahtavalta. Hienoa, että pääsette ihan ulkomaille asti harrastamaan.

Julle oli löytänyt ilmoituksen leiristä netistä ja kertonut siitä tietysti heti muille. Se tosiaan vaikutti aivan satumaisen hyvältä. Osallistumismaksu oli edullinen, ja siihen sisältyivät majointus, ruokailut ja opastettuja kierroksia historiallisesti ja arkeologisesti merkittävissä kohteissa. Tärkeintä ja hauskinda oli tietysti metallin-

etsintä maastossa, ja he oppisivat varmasti paljon uutta.

– Siitä tulee varmasti ihan superhauskaa, Julle sanoi.

– Sitä minä vain mietin, että metallinetsintään Virossa tarvitaan lupa, Jullen isä sanoi.

– Teillä ei ole sellaista. Ei siellä ilman lupaa voi piippailla.

– Leirin vetäjä on järjestänyt meille luvat, Julle sanoi. – Olihan siitäkin jo puhetta. Isä, älä hössötä. Kyllä me siellä pärjätään ihan yhtä hyvin kuin Suomessakin.

– Niin varmasti, Jullen isä sanoi. – Minua taitaa jännittää enemmän kuin teitä.

Leirin järjesti Arkeologian ja metallinetsintän ystävät ry. Yhdistyksen nettisivuilta selvisi, että eräs arkeologiaan intohimoisesti suhtautuva suomalainen multimiljonääri rahoitti heitä. Sakarias Määttäsen haastattelussa kerrottiin, että hän halusi edistää harrastaja-arkeologien toimintaa ja erityisesti nuorten mahdollisuuksia päästä tutkimaan historiaa ihan omin käsin.

– Aika hauskaa, että joku miljonääri haluaa tukea meidän harrastusta, Oliver sanoi.

- Niin on. Keitähän muita sinne tulee? Joel mietti. Hän katseli ympärilleen ja yritti vai-vihkaa tiirailla, olisiko joillakin matkustajilla mukanaan metallinetsintävälineitä.

Leirille otettiin kymmenen ensimmäiseksi ilmoittautunutta nuorta. Julle oli ilmoittanut heidät kolme ennen kuin oli edes kysynyt muilta. Se oli kannattanut, sillä he olivat päässeet mukaan. Leiri oli täyttynyt nopeasti, joten vitkastelu olisi ollut virhe. Nyt he pääsisivät viideksi päiväksi puuhastelemaan rakkaimman harrastuksensa parissa ja tutustumaan muihin metallinetsijöihin. Leirin vetäjä, huippuyliopistossa opiskelut arkeologi Anders Blinnikka, vaikutti esittelyvideon perusteella mukavalta ja asiantuntevalta.

- Me nähdään muut varmaan heti, kun meidät haetaan satamasta, Julle sanoi.

- Jännää! Joel sanoi. - Toivottavasti ne ovat yhtä innokkaita etsimään aarteita kuin me!

2

Satamassa heitä vastassa oli Anders Blinnikka. Olisivat he varmasti tunnistaneeet hänet näkemiensä kuvien ja videoiden perusteella, mutta siihen ei ollut tarvetta. Khakinvärisiin reisitaskuhousuihin, samaa sävyä olevaan kauluspaitaan ja vaaleaan lierihattuun sonnustautunut arkeologi kannatteli päänsä yläpuolella suurta kylttiä, jossa luki "Arkeologian ja metallinetsinnän ystävien leiri". Mies oli hyväntuulinen ja puhelias. Hän toivotti kaikki tervetulleiksi ja kätteli jokaisen vuorollaan.

Anders Blinnikka luki nimiä listalta ja merkitsi aina ruksin perään sitä mukaa, kun kuuli varmistuksen, että henkilö oli paikalla. Joel, Julie ja Oliver katselivat kiinnostuneina, keitä leirille oli tulossa. Muut osallistujat olivat aika lailla heidän ikäisiään. Ryhmässä kävi iloinen puheensorina. He tulivat heti hyvin toimeen keskenään, yhdistihän heitä sama harrastus.

Julle isä kävi nimenhuudon jälkeen jututtamassa arkeologia leirin ohjelmasta ja vakuuttui siitä, että kaikki oli kunnossa. Hän jäi selvästi rentoutuneena ja helpottuneena katselemaan heidän peräänsä, kun leiriläiset marssivat jonossa Andersin johdolla kohti parkkipaikkaa, jossa heidän kyytinsä odotti.

– Seuratkaa minua, Anders sanoi. – Ovat-han jokaisen tavarat mukana? Pakataan reput ja tarvikkeet autoon ja siirrytään sitten ruokailemaan. Itse herra Sakarias Määttänen kun-nioittaa läsnäolollaan meidän upean leirimme aloitustilaisuutta.

– Me nähdään kohta ihan oikea miljonääri, Joel kuiskasi Oliverille ja Jullelle.

– Minkähänlainen luksusauto meitä oikein odottaa? Oliver pohti ääneen. Hän sai vastauksen melkein saman tien, kun Anders pysähtyi ja osoitti kädellään.

– Kas siinä!

Pieni linja-auton tapainen rumilus oli parhaat päivänsä nähnyt. Se oli silmin nähden ikivanha. Maali oli kulunut ja paikoin lohkeillut isoina lämpäreinä pois. Kyljissä oli naarmuja ja ruostetta, ja pari pientä lommoakin niihin

oli ilmestynyt vuosien saatossa. Ikkunat olivat pölyn peitossa, mutta sisälle näki sen verran, että he erottivat penkit. Ne eivät olleet korkeita niin kuin nykyaikaisissa busseissa, vaan selkänojat yltäisivät istuessa korkeintaan hartioiden tasalle.

- Heittäkää vain tavaranne tänne, Anders sanoi ja aukaisi bussin alaosassa olevat luukut.

- Varsinainen luksusauto, Joel tuhahti. Hän alkoi nostella muiden kanssa kassejaan tavaratilaan. Eivät he kuitenkaan niitä heittäneet, kuten Anders oli ohjeistanut.

- No ei kai nyt niin tärkeää ole, millaisella autolla me liikutaan, Julie sanoi.

- Niin siis jos tuo liikkuu, Oliver sanoi.

- Huomaan epäileväisistä ilmeistänne, että teitä hieman arveluttaa tämä meidän menopelimme, Anders sanoi. Hän taputti bussin kylkeä kuin uskollista ratsua. - Huoli pois! Vanha rouva kuljettaa meidät pomminvarmasti perille.

- Melkoinen pommi tuo taitaakin olla, Joel kuiskasi Jullelle ja Oliverille.

Anders sulki tavaratilan luukut, mutta ei kaikkien yllätykseksi avannutkaan bussin ovea.

- Lähdetäänpäs sitten pienelle kävelyretkelle.